

Kommunstyrelsen

Ägandeskap av skulptur

Ärende överlämnat av de kommunala revisorerna

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen noterar redovisningen i tjänsteskrivelsen daterad den 20 maj 2021 och beslutar att redovisningen inte föranleder ytterligare åtgärder med anledning av de uppgifter som framkommit i ärendets utredning.

Sammanfattning

En kommunmedborgare har kontaktat kommunen med ett påstående om att en mindre skulptur av Carl Milles, ”Gud Fader på himmelsbågen”, tillhör kommunen men att denna felaktigt finns i privat ägo hos en före detta förtroendevald i kommunen. Gåvan ska ha överlämnats vid en middag i samband med invigningen av Nacka strand 1995.

Kommunens revisorer har överlämnat ärendet till kommunstyrelsen för vidare utredning och ärendet har utretts vidare av en extern revisionsbyrå. Av redovisningen framgår att det råder motstridiga uppgifter. Det kan även konstateras att det förflutit en lång tid sedan gåvan överlämnats vilket gör det problematiskt att utröna sakförhållandena och tillgång till nödvändig dokumentation i ärendet hos externa parter. Av den externa utredningen framgår att skulpturen utgörs av ett ringa värde. Mot bakgrund av ovan föreslås det att kommunstyrelsen rekommenderas att notera stadsledningskontorets redovisning och besluta att redovisningen inte föranleder ytterligare åtgärder.

Ärendet

Bakgrund

En kommunmedborgare (nedan kallad ”medborgaren”) kontaktade kommunen i mars 2020 med påstående om att ett före detta kommunalråd mottagit ett konstverk från ett fastighetsbolag som var avsett till Nacka kommun och sedan behållit det i privat ägo. Gåvan avser en skulptur i miniatyr av Carl Milles som enligt medborgaren ska ha överlämnats på en invigningsmiddag den 8 september 1995 i samband med installationen av statyn ”Gud

Fader på himmelsbågen” på Nacka strand. Vid den efterföljande middagen på Grand Hotel ska skulpturer föreställande ärkeängeln Gabriel ha getts bort i gåva. Sammanlagt ska fem skulpturer ha getts i gåva, en till Kungen, två till personer som arbetat för att statyn placerades vid Nacka Strand, en till ordförande i Första AP-fonden, och en ska ha getts till det före detta kommunalrådet i egenskap av företrädare för kommunen.

Efter att medborgaren kontaktat kommunen i mars 2020 undersökte stadsledningskontoret och kultur- och fritidsenheten ärendet och medborgarens påstående. Bland annat kontaktades det före detta kommunalrådet som uppgav att denne fått skulpturen i egenskap av ordförande i Första AP-fonden och inte i egenskap av kommunalråd i Nacka kommun. Kultur- och fritidsenheten noterade även att skulpturen inte var registrerad i registret över kommunens konstverk samt att kommunen inte arrangerat invigningsmiddagen utan att enbart några medarbetare från kommunen bjudits in tillsammans med det före detta kommunalrådet. Kommunen återkopplade till medborgaren under maj 2020 och meddelade att skulpturen inte emottagits av kommunen som gåva och att den inte heller fanns registrerad bland kommunens konstverk.

I augusti 2020 kontaktade medborgaren kommunens revisorer utifrån att medborgaren fortsatt ifrågasatta ägarskapet av skulpturen. Enligt medborgaren var det angeläget att revisorerna ser till att skulpturen lämnas tillbaka till sin rättmätige ägare. I oktober 2020 meddelade kommunens revisorer att det inte ankommer på revisorerna att utreda vad som förevarit eller att vidta några speciella åtgärder i ärendet. Revisorerna angav att kommunstyrelsen bör, i det fall medborgarens uppgifter om ägoförhållandena stämmer, för sin del ta till vara egendom som tillhör kommunen. Revisorerna överlämnade medborgarens skrivelser till kommunstyrelsen för de åtgärder som kommunstyrelsen anser bör vidtas i ärendet. Ärendet anmäldes på kommunstyrelsens sammanträde den 26 oktober 2020.

Stadsledningskontorets utredning och bedömning

Utifrån att ärendet redan undersökts inom stadsledningskontoret under våren 2020 beslutade stadsledningskontoret att en utomstående revisionsbyrå bör få i uppdrag att granska ärendet och lämna rekommendationer för vidare hantering. Utifrån genomförd upphandling fick Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (nedan förkortad ”PWC”) i slutet av februari 2021 i uppdrag att klargöra vad som har hänt i ärendet samt kartlägga huruvida det finns omständigheter utifrån medborgarens skrivelser att som gör att skulpturen kan anses vara Nacka kommuns egendom.

Extern utredning och rekommendation

PWC:s utredning och rekommendation finns i sin helhet i bilaga 2 till denna tjänsteskrivelse. I korthet kan nämnas att PWC genomfört intervjuer med medborgaren som initierat ärendet, två tidigare kommunalråd i Nacka kommun samt enhetschefen för kultur- och fritidsenheten. Av intervjuerna framkommer något motstridiga uppgifter om

fastighetsbolaget överlämnat skulpturen till kommunalrådet i egenskap av ordförande i Första AP-fonden eller som kommunalråd i Nacka kommun.

PWC har även kontaktat Millesgården och auktionsfirma för att utreda skulpturens värde. Enligt Millesgården ska skulpturerna ha varit så kallade butiksexemplar då de gjuts genom en enklare metod och räknas därför inte som äkta Milles-skulpturer. Millesgården har bekräftat att 20 stycken skulpturer beställdes i samband med invigningen vid Nacka strand. Enligt en kontaktad auktionsfirma ligger marknadsvärdet på denna skulptur på cirka 4 000 - 6 000 kronor.

Av PWC: s sammanfattade bedömning framgår att det inom ramen för uppdraget inte har gått att fastställa huruvida skulpturen kan anses vara kommunens egendom eller inte. Uppgifter från intervjuer talar för att skulpturen som överlämnats till det före detta kommunalrådet skulle kunna varit en gåva till kommunen. Dock skiljer sig uppgifterna från de intervjuade personerna något. Det kan möjligtvis förklaras av att det är många år sedan denna gåva lämnades över. Det har dock inte kunnat gå att identifiera någon dokumentation som styrker i vilket syfte skulpturen överlämnats och vem ämnad mottagare var. PWC rekommenderar att kommunen överväger om det är motiverat att utreda detta vidare. Ett fortsatt steg i utredningen, för att klargöra huruvida skulpturen kan anses vara kommunens egendom eller inte, skulle kunna vara att kommunen tar kontakt med Första, Andra och Tredje AP-fonderna som var finansiär av projektet. Detta skulle kunna klargöra vem som var ämnad mottagare av Skulpturen som kan styrka ägandeskapet. Men samtidigt har det gått 25 år vilket innebär en risk att dokumentation som förklarar syftet med gåvan eller mottagare inte kan återfinnas.

Sammanfattande bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar att det råder motstridiga uppgifter huruvida den aktuella skulpturen emottogs av det före detta kommunalrådet i egenskap av ordförande i Första AP-fonden eller som kommunalråd i Nacka kommun. Kommunen har även kontaktat fastighetsbolaget men inte kunnat ta del av någon dokumentation som anger till vem eller vilka skulpturer överlämnats i samband med invigningen av Nacka strand. Det har sedermera inte gått att klarlägga att skulpturen tagits emot felaktigt på så sätt som medborgaren gör gällande. Det kan även konstateras att det förflutit en lång tid sedan gåvan överlämnats vilket gör det problematiskt att utröna sakförhållandena, få tydliga minnesbilder från berörda och tillgång till nödvändig dokumentation i ärendet hos externa parter. Av den externa utredningen framgår även att skulpturen utgörs av ett ringa värde. Mot bakgrund av de motstridiga uppgifterna i ärendet, avsaknad av dokumentation samt det begränsade värdet på skulpturen föreslås att kommunstyrelsen rekommenderas att notera redovisningen i denna tjänsteskrivelse och besluta att redovisningen inte föranleder ytterligare åtgärder med anledning de uppgifter som framkommit i utredningen.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna i ärendet utgörs av kostnaden för den externa utredning som PWC genomfört på uppdrag av stadsledningskontoret.

Konsekvenser för barn

Förslaget till beslut medför inga konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Skrivelse från kommunens revisorer den 20 oktober 2020
2. PWC:s utredning och rekommendation

Sidrah Schaider
Stadsjurist
Stadsledningskontoret

Anneli Sagnérius
Kommunjurist
Juridik- och kanslienheten